

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi

«11.08» _____ 2019y

«Tasdiqlayman»
O'quv ishlari prorektori

«11.08» _____ 2019y

“HOZIRGI ZAMON RAQOBAT NAZARIYALARI”

FANIDAN ISHCHI O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200000- Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq.
Ta'lim sohasi: 230000- Iqtisod.
Ta'lim yo'nalishi: 511100-Kasb ta'limi: iqtisodiyot

Umumiy o'quv soati – 100 soat

Shu jumladan:

Ma'ruza – 36 soat (4 semestr 36-soat)

Seminar mashg'ulotlar – 36 soat (6 semestr 36-soat)

Mustaqil ta'lim soati – 28 soat (6 semestr 28-soat)

Fanning ishchi o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi 2019 yil "___" ___dagi ___-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "Hozirgi zamon raqobat nazariyalari" fani dasturi asosida tayyorlangan.

Fanning o'quv ishchi dasturi Iqtisodiyot va biznes fakultetining 2019 yil ___ avgustdagi 1-son yig'ilishida bayoni bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchi:

A.B.Mirzaxodjayev - SamDU "Iqtisodiy nazariya" kafedrası, katt.o'qit.
S.B.Sharipov - SamDU "Iqtisodiy nazariya" kafedrası assistenti.

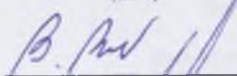
Taqrizchilar:

Usmanova D.K -SamDU "Kadrlar menejmenti va biznes" kafedrası mud.dots. i.f.n.
Bozorov B.U -SamDU "Iqtisodiyot va tadbirkorlik" kafedrası dots, i.f.n.

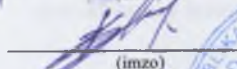
SamDU Iqtisodiyot va biznes fakulteti "Iqtisodiy nazariya" kafedrası mudiri:

(imzo) **M.Ergashev**

SamDU Iqtisodiyot va biznes fakulteti o'quv uslubiy kengash raisi:

(imzo) **B.Bozorov**

SamDU Iqtisodiyot va biznes fakulteti dekani:

(imzo) **Sh.B.Safarov**

SamDU O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i:

(imzo) **B.Aliqulov**

1. O'quv fani o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

“Hozirgi zamon raqobat nazariyalari” fani talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'ydagi talablar qo'yiladi.

Talaba:

– “Hozirgi zamon raqobat nazariyalari”, bozor iqtisodiyoti sub'ektlari, iqtisodiy kategoriyalar to'g'risida *tasavvurga ega bo'lishi*,

– “Hozirgi zamon raqobat nazariyalari”, iqtisodiy qonunlar, tushunchalar, kategoriyalarni, iqtisodiy jarayonlarning xususiyatlarini *bilishi va ulardan foydalana olishi*;

– talaba iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil qilish usullarini qo'llash, iqtisodiy muammolar bo'yicha echimlar qabul qilish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak*.

2. Ma'ruza mashg'ulotlari

1- jadval

№	Ma'ruza mashg'ulotlar mavzulari	Dars soatlari hajmi
1	Raqobat nazariyasi evolyutsiyasi	2
2	Mukammal va nomukammal raqobat nazariyalari	2
3	Raqobat kuchlari nazariyasi	2
4	Raqobatbardoshlik va uning namoyon bo'lish shakllari	2
5	Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini baholashga nisbatan uslubiy yondoshuvlar. Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini oshirishning ijtimoiy omillari	2
6	Narx shakllanishi milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini asosiy omili sifatida	4
7	Raqobat ustunligi va unga erishish konsepsiyalari	4
8	Milliy iqtisodiyot raqobat ustunliklarini shakllantirishning metodologik asoslari	2
9	Raqobatning innovatsiyalarning tadbiq etish strategiyasi	4
10	Raqobatning differensiallash strategiyasi	4
11	Raqobatning bozor tomonlari strategiyalari	2
12	O'zbekistonda raqobatchilik muxitining vujudga kelishi va monopoliyaga qarshi qonunchilik	2
13	Milliy iqtisodiyotda raqobat muxitining shakllantirishning institutsional asoslari	2
14	Raqobatni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalari	2
Jami		36 soat

Ma'ruza mashg'ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem. guruhlar oqimi uchun o'tiladi.

3. Amaliy mashg'ulotlar

2- jadval

№	Amaliy mashg'ulotlar mavzulari	Dars soatlari hajmi
1	Raqobat nazariyasi evolyutsiyasi	2
2	Mukammal va nomukammal raqobat nazariyalari	2
3	Raqobat kuchlari nazariyasi	2
4	Raqobatbardoshlik va uning namoyon bo'lish shakllari	2
5	Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini baholashga nisbatan uslubiy yondoshuvlar. Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini oshirishning ijtimoiy omillari	2
6	Narx shakllanishi milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini asosiy omili sifatida	4
7	Raqobat ustunligi va unga erishish konsepsiyalari	4
8	Milliy iqtisodiyot raqobat ustunliklarini shakllantirishning metodologik asoslari	2
9	Raqobatning innovatsiyalarning tadbiq etish strategiyasi	4
10	Raqobatning difirensiallash strategiyasi	4
11	Raqobatning bozor tomonlari strategiyalari	2
12	O'zbekistonda raqobatchilik muxitining vujudga kelishi va monopoliyaga qarshi qonunchilik	2
13	Milliy iqtisodiyotda raqobat muxitining shakllantirishning institutsional asoslari	2
14	Raqobatni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalari	2

Jami

36 soat

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem. guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Kurgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

5. Mustaqil ta'lim

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Dars soatlari hajmi
1	Raqobat nazariyasi evolyutsiyasi	2
2	Mukammal va nomukammal raqobat nazariyalari	2
3	Raqobat kuchlari nazariyasi	2
4	Raqobatbardoshlik va uning namoyon bo'lish shakllari	2
5	Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini baholashga nisbatan uslubiy yondoshuvlar. Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini oshirishning ijtimoiy omillari	2
6	Narx shakllanishi milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini asosiy omili sifatida	2
7	Raqobat ustunligi va unga erishish konsepsiyalari	2
8	Milliy iqtisodiyot raqobat ustunliklarini shakllantirishning metodologik asoslari	2
9	Raqobatning innovatsiyalarning tadbiq etish strategiyasi	2

10	Raqobatning differensiallash strategiyasi	2
11	Raqobatning bozor tomonlari strategiyalari	2
12	O'zbekistonda raqobatchilik muxitining vujudga kelishi va monopoliyaga qarshi qonunchilik	2
13	Milliy iqtisodiyotda raqobat muxitining shakllantirishning institutsional asoslari	2
14	Raqobatni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalari	2

Jami

28 soat

Fan bo'yicha mustaqil ish. Mustaqil ishi fan mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli (variantlangan) topshiriq shaklida 6-semestrda beriladi. Mustaqil ishining hajmi 20 betdan kam bo'lmasligi, A4 formatdagi varaqlarda qo'lda yozilishi va tikilib rasmiylashtirilishi lozim. Mustaqil ishini bajarish tartibi kafedraning uslubiy qo'llanmasida keltirilgan.

Fan bo'yicha kurs ishi. Kurs ishi fan mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabaparga yakka tartibda tegishli topshiriq shaklida beriladi. Kurs ishining hajmi, rasmiylashtirish shakli, baholash mezonlari ishchi fan dasturida va tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishini bajarish talabalarda fanga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.

Kurs ishi uchun tahminiy mavzular:

1. M. Porterning raqobat besh kuchi modeli
2. Raqobatbardoshlik va uning namoyon bo'lish shakllari
3. O'zbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini baholashga nisbatan uslubiy yondashuvlar
4. Strategik rejalarning 8\YUT taxdili va 8\UOT taxdili boskichlari.
5. Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini oshirishning ijtimoiy omillari
6. A. Marshallingtanlash zrkiniigi konsepsiyasi
7. M. Porterning milliy rombi.
8. Narx shakllanishi milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligining asosiy omili sifatida
9. Raqobat ustunligi va unga erishish konsepsiyalari
10. Milliy iqtisodiyotning raqobat ustunliklarini shakllantirishning metodologik asoslari
11. Raqobatning innovatsiyalarni tadbiiq etish strategiyasi
12. Raqobatning differensiallash strategiyasi
13. Raqobatning bozor taxmonlari strategiyasi
14. Uzbekistonda raqobatchilik muxitining vujudga kelishi va monopoliyaga qarshi qonunchilik
15. Raqobat muxitini shakllantirishning innovatsion omillari.
16. Respublikamizda sog'lom raqobat muhitini yaratishga oid Uzbekiston Respublikasining maxsus qonunlari
17. Raqobatning innovatsiyalarni tadbiiq etish strategiyasi
18. Raqobatning differensiallash strategiyasi
19. Uzbekistonda raqobat munosabatlarini shakllantirishning iktisodiy institutlari.
20. Raqobatni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalari
21. Globallashuv sharoitida Uzbekistonning jahon xo'jalik tizimiga integratsiyalashuvining asosiy yo'nalishlari
22. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish raqobat muhitini yaratishning muhim iktisodiy instituti.
23. M. Porterning mamlakat xalkaro raqobatbardoshligi nazariyasi.
24. Antimonopol qonunchilik va monopoliyalarni tartibga solish
25. Raqobatning differensiallash strategiyasi
26. Uzbekistonda raqobat munosabatlarini shakllantirishning

iqtisodiy institutlari.

27. Raqobatni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalari

28. Globallashuv sharoitida Uzbekistonning jahon xo'jalik tizimiga integratsiyalashuvining asosiy yo'nalishlari

29. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish raqobat muhitini yaratishning muhim iqtisodiy instituti.

30. M.Porterning mamlakat xapqaro raqobatbardoshligi nazariyasi.

6. Fan bo'yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish me'zonlari

Baholash usullari	Ekspress testlar, yozma ishlar, og'zaki so'rov, prezentatsiyalar.		
Baholash mezonlari	<p>86-100 ball «a'to»</p> <ul style="list-style-type: none"> - fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish; - fanga oid ko'rsatkichlarni iqtisodiy tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish; - o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; - mehnat munosabatlariga oid tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish; - o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - tahlil natijalari asosida vaziyatga to'g'ri va xolisona baho berish; - o'rganilayotgan iqtisodiy hodisa va jarayon to'g'risida tasavvurga ega bo'lish; - o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. <p>71-85 ball «yaxshi»</p> <ul style="list-style-type: none"> - o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; - tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish; - o'rganilayotgan iqtisodiy hodisa va jarayon to'g'risida tasavvurga ega bo'lish; - o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - o'rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. <p>55-70 ball «qoniqarli»</p> <ul style="list-style-type: none"> - o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - o'rganilayotgan iqtisodiy hodisa va jarayon to'g'risida tasavvurga ega bo'lish; - o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish. <p>0-54 ball «qoniqarsiz»</p> <ul style="list-style-type: none"> - o'tilgan fanning nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik; - iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil etish bo'yicha tasavvurga ega emaslik; - o'rganilayotgan jarayonlarga iqtisodiy usullarni qo'llay olmaslik. 		
	Reyting baholash turlari	Maks.ball	O'tkazish vaqti
	Joriy nazorat:	35	
	ma'ruza mashg'ulotlarda faolligi, muntazam ravishda konspekt yuritishi uchun	6	Semestr davomida
	Mustaqil ta'lim topshiriqlarining o'z vaqtida va sifatli bajarilishi	9	
	Amaliy mashg'ulotlarda faolligi, savollarga to'g'ri javob berganligi, amaliy topshiriqlarni bajarganligi uchun	20	
	Oraliq nazorat	35	
	Birinchi oraliq nazorat yozma ish (amaliy mashg'ulot	15	10 hafta

Ikkinchi oraliq nazorat (ma'ruzachi o'qituvchisi tomonidan qabul qilinadi). Ikkinchi oraliq nazorat 2 bosqichda amalga oshiriladi. Birinchi bosqich, 10 ball-talaba yakka tartibda topshiriqlar oladi va himoya qiladi. Ikkinchi bosqich, 10 ball-talabalar kichik guruhlariga bo'linadi (har bir guruhda talabalar soni 5-7 tagacha bo'lishi mumkin), har bir guruhga alohida topshiriqlar beriladi va himoya qabul qilinadi. Topshiriqlar 2-3-haftalar oralig'ida talabalarga birlashtiriladi. Guruhning faolligi, berilgan topshiriqni nazariy va amaliy jihatdan yoritilishi, xulosalarning mantiqiy bog'liqligi, kreativ mulohazalarning mavjudligi, huquqiy-normativ hujjatlarni bilishi va boshqa talablarga mosligi hisobga olinadi. Guruhdagi har bir talabaga 0-10 oralig'ida bir xil ball qo'yiladi. Himoya kafedra mudiri tomonidan tasdiqlangan grafik asosida dars mashg'ulotlaridan so'ng tashkil etiladi	20	17-hafta
Yakuniy nazorat	30	20 hafta
Yozma ish	30	
JAMI	100	

7. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Портер М. «Конкурентное преимущество» 2-е издание. Москва - 2006.-1200 с.
2. Портер М. «Конкурентная стратегия» 2-е издание. Москва - 2006 - 936с.
3. Рубин Ю.Б. Конкуренция: Упорядоченное взаимодействие в профессиональном бизнесе. - М.: Маркет ДС, 2010. -464 с.
4. Тарануха Ю.В. «Конкуренция и конкурентная стратегия». Учебное пособие. М6 2008. - 270
5. Филоsofoва Т.Г, Бъзов В.А. Конкуренция инновации. Учеб. пособ. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 295 с.
6. Чепурин М.Н.,Киселева Е.А.«Курс экономической теории». Учебник. -М: «АСА»,2009.-
7. Шодмонов Ш.Ш., Фофуров У.В. Икдисодиёт назарияси. Дарслик. - Т.: IQTISOD-MOLIYA, 2010.-728 б.
8. Razzoqov A., Toshmatov Sh., O'rmonov N. Iqtisodiy nazariyaning zamonaviy konsepsiyalari.Darslik.-Toshkent.: «Iqtisod - moliya» - 2007 y.- 320 b
9. Razzoqov A. O'rta Osiyo mutafakkirlarining iqtisodiy g'oyalari. O'quv qo'llanma. - T.: TDIU, 2009. - 270 b.
10. Shodmonov Sh.Sh.,G'ofurov U.Iqtisodiyot nazariyasi.Darslik.-T.“Iqtisod-moliya”,2010.–b.

Qo'shimcha adabiyotlar

11. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
12. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2014. – 46 b.
13. Inson taraqqiyoti. Darslik. I.f.d., prof. Q.X. Abdurahmonov tahriri ostida. – T.: Fan va texnologiya, 2014. – 476 s.
14. Aliev I.M. Ekonomika truda: uchebnik dlya bakalavrov. – M.: YUrayt, 2012. – 671 s.
15. O'zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi: (2011 yil 1 iyulgacha bo'lgan o'zgartish va qo'shimchalar bilan) Rasmiy nashr – O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi. – T.: Adolat, 2011. – 276 b.
16. Statisticheskiy ejegodnik regionov Uzbekistana. 2014. – T.: Goskomstat Uzbekistana. 2015. - 130 str.

Internet saytlari

17. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
18. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
19. www.economist.com
20. www.worldeconomies.com
21. www.tradingeconomics.com
22. [http://grad-schools.usnews.rankingsandreviews.com / best-graduate- schools / top-humanities-schools/economics-rankings](http://grad-schools.usnews.rankingsandreviews.com/best-graduate-schools/top-humanities-schools/economics-rankings)
23. www.ereport.ru - Obzornaya informatsiya po mirovoy ekonomike
24. www.stplan.ru - ekonomika i upravlenie
25. www.catback.ru - nauchnye stati i uchebnye materialy po ekonomike